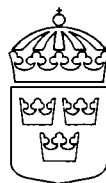

Bostadsutskottets yttrande

1992/93:BoU7y

Riktlinjer för en kretsloppsanpassad
samhällsutveckling

1992/93
BoU7y

Till jordbruksutskottet

Jordbruksutskottet har den 23 mars 1993 beslutat bereda bostadsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1992/93:180 om riktlinjer för en kretsloppsanpassad samhällsutveckling jämte följdmotioner i de delar propositionen och motionerna berör utskottets beredningsområde. Bostadsutskottet behandlar i detta yttrande sådana frågor i proposition och motioner som kan anses falla under utskottets beredningsområde. Dessutom behandlas i yttrandet under allmänna motionstiden 1993 väckta och till bostadsutskottet remitterade motioner avseende va-lagstiftningen och vissa renhållningsfrågor. I anslutning härtill har utskottet beslutat att med eget yttrande till jordbruksutskottet överlämna de till bostadsutskottet hänvisade motionerna — detta under förutsättning av jordbruksutskottets medgivande härtill. De aktuella motionerna redovisas nedan.

Propositionen

Regeringen har i proposition 1992/93:180

dels föreslagit riksdagen att anta de till propositionen fogade förslagen till

2. lag om ändring i lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar,
4. lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10),

dels föreslagit riksdagen att godkänna vad i propositionen föreslagits som riktlinjer för

8. samhällsplaneringen (avsnitt 4.1),
9. kommunernas roll (avsnitt 4.2),

dels berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som i propositionen anförts om

30. avfallsskatt och källsortering (avsnitt 8.2).

Motionerna

I yttrandet behandlas

dels de under allmänna motionstiden 1993 väckta och till bostadsutskottet hänvisade motionerna:

1992/93:Bo213 av Eva Zetterberg och Jan Jennehag (v) vari yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ändringar i va-lagen och renhållningsförordningen.

1992/93:Bo701 av Per Olof Håkansson och Ines Uusmann (s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär ett klarläggande av ansvarsfrågorna för omhändertagandet av miljöfarligt avfall från hushållen.

1992/93:Bo702 av Bo Arvidson och Rune Rydén (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lagändring som gör det möjligt att lokalt omhänderta dagvatten.

1992/93:Bo703 av Kenth Skårvik (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att reducera framför allt kväve- och fosforbelastningen i vattenområden,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att gällande lagstiftning icke bör hindra övergång till mer miljöanpassade sanitets- och avloppssystem,

3. att riksdagen begär att regeringen verkar för forskning i syfte att belysa miljövänliga alternativ till nuvarande sanitetsteknik, med beaktande av god folkhälsostandard.

1992/93:Bo704 av Siw Persson (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lagreglering av tillvaratagande av dagvatten.

1992/93:Bo705 av Chatrine Pålsson (kds) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att stimulera forsknings- och utvecklingsarbete för ekologisk avfallshantering av latrin och annat organiskt hushållsavfall.

1992/93:Jo674 av Arne Kjörnsberg och Lahja Exner (s) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att utse "modellkommuner".

1992/93:Jo676 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp) vari såvitt nu är i fråga yrkas

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om — — — marknad för källsorterat avfall (yrkandet i vad avser planering för källsortering av avfall vid ny- och ombyggnad av bostäder har behandlats i betänkandet 1992/93:BoU18).

dels de med anledning av proposition 1992/93:180 väckta och till jordbruksutskottet hänvisade motionerna:

1992/93:Jo49 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om slutna va-system,

7. att riksdagen beslutar att nya va-system efter år 2000 skall vara slutna och ingå i kretsloppssamhället,

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den bör uppmana bygg- och byggmaterielbranschen att före den 1 januari 1994 komma med förslag om hur branschen skall kunna ingå i kretsloppssamhället,

18. att riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om avfallsskatt före den 1 januari 1994.

1992/93:Jo51 av Rose-Marie Frebran och Stefan Attefall (kds) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att det satsas på forskning och utveckling av alternativ till dagens vattenburna wc-system,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nyttan av att möjliggöra kompostering för hushåll,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en uppföljning av om förändringen av PBL påverkar nybyggnation i enlighet med propositionens intentioner.

1992/93:Jo52 av Annika Åhnberg (-) vari yrkas

2. att riksdagen hos regeringen begär översyn av naturresurslagen i enlighet med vad som i motionen anförts,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att de kommunala avfallsplanerna bör lämnas in före 1993 års utgång,

12. att riksdagen hos regeringen begär en uppföljning av 1990 års beslut angående avfallshanteringen i kommunerna,

13. att riksdagen hos regeringen begär förslag till riktlinjer för nya avloppsvattenreningssystem.

1992/93:Jo54 av Christer Windén och Claus Zaar (nyd) vari yrkas

2. att riksdagen avslår förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen.

1992/93:Jo59 av Sören Lekberg och Bo Holmberg (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kompostering av hushållsavfall,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om byggmaterialens roll i miljöpolitiken.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om differentierade taxor för avfall, vatten och avlopp samt för energi,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om uppföljning av 1990 års beslut om den kommunala avfallshanteringen.

Utskottet

Samhällsplanering för en kretsloppsanpassad utveckling

Samhällsplaneringen är enligt proposition 1992/93:180 — den s.k. kretsloppspropositionen — ett viktigt hjälpmedel för att förebygga miljöproblem och åstadkomma ett effektivare resursutnyttjande. En förutseende planering kan lägga grunden för ett kretsloppssamhälle. Omställningen mot ett kretsloppsanpassat samhälle förutsätter, enligt regeringens förslag, att statliga myndigheter, kommuner och andra organ på olika nivåer samverkar för att ge förutsättningar för utvecklingen, driva utvecklingsarbetet och stimulera nytänkande. Som riktlinjer för beslut avseende samhällsplaneringen skall enligt förslaget sålunda gälla att de skall vara inriktade mot att effektivisera och främja kretsloppssamhället. I propositionens yrkande 8 hemställs om att riksdagen skall godkänna vad som föreslagits i denna del.

Vad i regeringsförslaget föreslagits om riktlinjer för beslut avseende *samhällsplaneringen* har inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt yttrande. Propositionens yrkande 8 tillstyrks sålunda.

Vid FN:s konferens om miljö och utveckling (UNCED) år 1992 antogs den s.k. Agenda 21 som innehåller ett stort antal rekommendationer för ett mera kretsloppsanpassat samhälle. Enligt propositionen är det en viktig politisk uppgift och en utmaning för kommunerna att i samverkan med lokala organisationer och i samråd med medborgarna omvandla det globala programmet i Agenda 21 till lokala handlingsprogram för en hållbar utveckling. De svenska kommunerna anges vara väl rustade för att ta ett mer samlat och strategiskt grepp i miljöarbetet och i arbetet för en hållbar utveckling.

Eftersom kommunerna spelar en avgörande roll i omställningen till ett kretsloppsanpassat samhälle bör enligt regeringens förslag kretsloppsprincipen få stort genomslag i kommunernas arbete för att omsätta och konkretisera Riokonferensens handlingsprogram Agenda 21 i lokala program för en hållbar lokal utveckling. Centrala miljömyndigheter och länsstyrelser bör enligt förslaget stödja kommunernas arbete. Vad i propositionen föreslagits som riktlinjer för kommunernas roll föreslås riksdagen godkänna — yrkande 9.

Inte heller vad i regeringsförslaget föreslagits beträffande *kommunernas roll* har givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Propositionens yrkande 9 tillstyrks.

Förutsättningarna för att kunna utveckla ett kretsloppssamhälle bestäms enligt propositionen i hög grad av hur planeringen av den byggda miljön genomförs. För att kommunerna i sin planering i ökad utsträckning skall kunna förebygga miljöproblem och ta hänsyn till naturens kretslopp behöver nya synsätt och metoder utvecklas så att miljöfrågorna kan integreras i en sektorsövergripande planering. Regeringen har också tillkallat en utredare med uppgift att se över plan- och bygglagen (PBL). I arbetet kommer tillämpningen av kretsloppsprincipen att uppmärksammas. Enligt propositionen finns det emellertid skäl att redan nu tydliggöra kraven på att planläggning skall främja en god och långsiktigt hållbar livsmiljö. Med hänvisning härtill föreläggs riksdagen ett förslag till ändring i 1 kap. 1 § PBL med denna innebörd – yrkande 4.

Den föreslagna ändringen i PBL innebär enligt motion Jo54 (nyd) att hela lagkomplexet får ett helt nytt innehåll. Det kan enligt motionärernas mening därför ifrågasättas vilka konsekvenser ändringen får för den privata äganderätten, näringsfriheten och den fria konkurrensen. Med hänvisning härtill och till den pågående översynen av PBL hemställs i motionens yrkande 2 om avslag på regeringsförslaget i denna del.

Bostadsutskottet delar vad som i propositionen anförts om samhällsplaneringens betydelse för utvecklingen av ett kretsloppsriktat samhälle. Det är naturligtvis av stor betydelse att kretsloppsprincipen kommer till uttryck i den lagstiftning som ligger till grund för den kommunala planeringen. I naturresurslagens (NRL) inledande bestämmelse (1 kap. 1 §) stadgas också att den fysiska miljön skall användas så att en från ekologisk synpunkt långsiktigt god hushållning främjas. Det framstår enligt utskottets mening mot bakgrund härav som naturligt att också PBL, med den knytning den har till NRL, tillförs en bestämmelse med motsvarande innebörd. Även enligt bostadsutskottets mening bör den av regeringen föreslagna *ändringen i 1 kap. 1 § PBL* sålunda vidtas. Propositionens yrkande 4 tillstyrks. Motion Jo54 (nyd) yrkande 2 avstyrks.

I motion Jo51 (kds) anförts att det är viktigt att PBL förändras i syfte att planera för ett boende där hänsyn till miljön förenklas för den enskilde. Enligt motionärerna är en uppföljning av om och hur den av regeringen föreslagna ändringen i PBL får genomslag vid nybyggnation därför nödvändig – något som lämpligen torde vara en uppgift för Boverket. I motionens yrkande 6 begärs ett riksdagens tillkännagivande med denna innebörd.

Det är naturligtvis viktigt att utfallet av de ovan förordade förändringarna i plan- och bygglagen följs upp. Förutom att detta får anses vara en uppgift för regeringen ingår det i Boverkets verksamhetsområde att bl.a. följa tillämpningen av PBL och ta de initiativ som behövs för att lagstiftningens syfte skall uppnås. Någon förändring i verkets uppgift på denna punkt föreslås inte heller i regeringens proposition

1992/93:172 eller i bostadsutskottets betänkande 1992/93:BoU20 där frågan om målsättningen för verksamheten vid Boverket m.m. tas upp. Det får enligt utskottets mening mot bakgrund härav förutsättas att den i motion Jo51 (kds) yrkande 6 förordade *uppföljningen av förändringarna i PBL* kommer till stånd utan någon riksdagens särskilda begäran härom. Motionsyrkandet avstyrks.

Avslutningsvis behandlar utskottet i detta avsnitt två motionsyrkanden som tar upp frågan om användningen av olika byggmaterial m.m. ur miljö- och kretsloppssynpunkt.

Framtidens bygg- och rivningsavfall kommer enligt Vänsterpartiets partimotion Jo49 att bli ett gigantiskt problem. Enligt motionärerna innehåller moderna hus mängder av nya material som är mer eller mindre miljöfarliga. Även äldre material och konstruktioner anges komma att vålla stora problem. Bygg- och byggmaterialbranschen bör enligt motionens yrkande 17 därför uppmanas att före den 1 juli komma med förslag om hur branschen skall kunna ingå i kretsloppssamhället.

Det är enligt motion Jo59 (s) yrkande 3 av flera skäl viktigt att uppmärksamma byggmaterialens roll i miljöpolitiken. Enligt motionärerna har många byggmaterial visat sig farligare än någon kunnat tro. En förhandsgranskning av byggnadsmaterial eller grupper av material bör därför påbörjas enligt en modell liknande den som tillämpas för kemiska bekämpningsmedel. Det anges vidare vara av stor vikt att gränsvärden bestäms för olika komponenter som ingår i den omfattande floran av byggnadsmaterial. Enligt förslaget bör arbetet bedrivas skyndsamt.

Det är naturligtvis av största vikt att också *byggnadsmaterial* framställs på ett sådant sätt och av sådana beståndsdelar att materialet inte i någon del av sin livscykel orsakar hälso- eller miljömässiga problem. Genom beslut av riksdagen våren 1991 (bet. 1990/91:BoU19) har Boverket inom kemikalielagstiftningens ram givits ett ansvar för produktinformation avseende byggvaror. I kretsloppspropositionen uttalas dessutom att nya produktgrupper m.m. successivt skall anges för producentansvar. Ett sådant område som enligt förslaget bör bli aktuellt inom kort är byggnadsmaterial. Vad i propositionen anförts bör alltså innebära att också byggnadsmaterial inom en nära framtid kommer att bli föremål för överväganden med avseende på återtagningsplikt eller andra styrmedel.

Ett riksdagens tillkännagivande i enlighet med förslagen Vänsterpartiets partimotion Jo49 yrkande 17 samt motion Jo59 (s) yrkande 3 kan, med hänvisning till det nu anförda, inte anses erforderligt. Motionerna avstyrks.

1992/93:BoU7y

Kommunerna har fått ett allt större tillsynsansvar lokalt i frågor om människors hälsa och miljön. Detta tillsynsansvar omfattar således bl.a. hälsoskydd, livsmedelshantering, kemikaliekontroll och miljöskydd. Även frågor om avfallshantering är en kommunal angelägenhet, särskilt vad avser avfall från enskilda hushåll.

Genom propositionens yrkande 30 bereds riksdagen tillfälle att ta del av vad som i regeringsförslaget anförts om avfallsskatt och källsortering. Det anförda innebär i korthet följande.

Källsortering av avfall är enligt propositionen av central betydelse i arbetet med att kretsloppsanpassa avfallshanteringen. I syfte att påskynda utvecklingen bör en avfallsbeskattning övervägas. Mot bakgrund härav aviserar regeringen sin avsikt att tillsätta en särskild utredare för att belysa lämpligheten av olika beskattningsalternativ och lämna förslag till erforderlig lagstiftning.

Ett effektivt sätt att minska avfallsmängderna är enligt Vänsterpartiets partimotion Jo49 att införa avfallsskatt. Enligt motionens yrkande 18 bör regeringen därför få i uppdrag att återkomma med förslag till avfallsskatt före den 1 januari 1994.

Vad i propositionen anförts om *avfallsskatt och källsortering* har inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Regeringsförslagets yrkande 30 bör sålunda läggas till handlingarna. Utskottets ställningstagande i denna del innebär att förslaget i Vänsterpartiets partimotion Jo49 yrkande 18 avstyrks. Någon tidsgräns för när en viss del av utredningsarbetet skall vara avslutat bör inte sättas upp av riksdagen. Det bör ankomma på regeringen att utifrån en helhetsbedömning bestämma den närmare inriktningen m.m. av utredningsarbetet. Det finns enligt utskottets uppfattning inte skäl anta annat än att utredningsarbetet och den därpå följande beredningen bedrivs rationellt och utan onödig tidsspillan.

Kommunerna har enligt motion Jo60 (s) numera möjlighet att differentiera avfallstaxorna för att stimulera källsortering av avfall. Enligt motionärerna bör även vatten- och avloppstaxan liksom energitaxan kunna utformas så att de ger användarna klara ekonomiska incitament att minska vatten- och energiförbrukningen. Enligt förslaget bör en utredning tillsättas för att presentera förslag till hur sådana taxor kan utformas. Med hänvisning härtill föreslås i motionens yrkande 2 ett riksdagens tillkännagivande om differentierade taxor för avfall, vatten och avlopp samt energi.

Regeringen tillsatte våren 1992 en särskild arbetsgrupp — Avgiftsgruppen — med uppgift att utarbeta förslag beträffande den kommunala avgiftssättningen, främst inom de kommunala tekniska verksamheterna som vatten och avlopp, elektricitet och renhållning. Avgiftsgruppen har helt nyligen överlämnat betänkandet Avgifter inom kommunal verksamhet — förslag till modifierad självkostnadsprincip (Ds 1993:16). Som framgår av titeln innehåller betänkandet förslag om *kommunal avgiftssättning* som baseras på en modifierad självkostnadsprincip. Förslaget syftar bl.a. till att öppna en möjlighet att ta ut

avgifter som kan användas för att finansiera nödvändiga investeringar i syfte att minska miljöbelastningen och att påverka konsumtionsmönstret i miljövänlig riktning. Arbetsgruppens arbete är ännu inte avslutat. Gruppen kommer senare i vår att lämna förslag till en omarbetad va-lag. När det gäller frågor avseende avgiftssättning för el har dessa överlämnats till Ellagstiftningsutredningen som avser att avge ett betänkande under juni månad.

Som framgår av redovisningen ovan är den kommunala avgiftssättningen föremål för omfattande överväganden. Enligt utskottets mening bör resultatet av dessa överväganden avvaktas. Motion Jo60 (s) yrkande 2 avstyrks med hänvisning härtill.

Riksdagen fattade år 1990 beslut om ett avfallsprogram (bet. 1989/90:JoU16) som bl.a. innebär att kommunerna skall svara för en heltäckande avfallsplanering. En kopia av de upprättade planerna skall inlämnas till Naturvårdsverket.

Med hänvisning till att arbetet med att upprätta kommunala avfallsplaner enligt motionären går trögt föreslås i motion Jo52 (-) att de kommunala avfallsplanerna bör lämnas in före 1993 års utgång — yrkande 11. Enligt motionen bör regeringen därefter återkomma till riksdagen med en uppföljning och förslag till åtgärder så att målen i 1990 års beslut kan nås inom en nära framtid — yrkande 12.

Även i motion Jo60 (s) yrkande 7 begärs en uppföljning av 1990 års beslut om den kommunala avfallshanteringen. Med hänvisning till att det enligt motionärerna hittills har gått ganska trögt både med källsortering av avfall och med de kommunala avfallsplanerna kan det enligt motionärernas mening ifrågasättas vad regeringen gjort för att fullfölja 1990 år beslut.

I kretsloppspropositionen konstateras att den rådande situationen inom avfallsområdet inte står i överensstämmelse med vad som borde gälla utifrån riksdagens beslut om övergripande målsättning och ambitionsnivå. Detta är naturligtvis inte tillfredsställande. Som framhålls i propositionen är det därför angeläget att åtgärder snarast vidtas för att förbättra situationen. De förslag som läggs fram i kretsloppspropositionen bör enligt utskottets mening också kunna bidra till att *de uppställda målen* kommer att uppnås. Det kan enligt utskottets uppfattning dessutom förutsättas att regeringen och/eller Naturvårdsverket, om så anses erforderligt, vidtar åtgärder så att intentionerna med avfallsprogrammet kommer att förverkligas. Ett tillkännagivande i enlighet med förslagen i motionerna Jo52 (-) yrkandena 11 och 12 samt Jo60 (s) yrkande 7 kan vid en sådan uppfattning undvaras.

Insatser för att möjliggöra kompostering av avfall för enskilda hushåll är enligt motion Jo51 (kds) värdefulla och bör stimuleras. Med hänvisning härtill föreslås i motionens yrkande 2 ett riksdagens tillkännagivande om att kompostering alltid skall planeras in i nyproduktionen och i möjligaste mån i det äldre husbeståndet.

Frågan om förbättrade möjligheter till kompostering tas upp också i motion Jo59 (s). Med hänvisning till att erfarenheterna av komposter-

ing är mycket goda också i flerbostadshusområden föreslås att en generell rätt till kompostering av hushållsavfall under kontrollerade former skall ges — yrkande 2.

Som framhålls i kretsloppspropositionen kan *hemkompostering* av t.ex. köks- och trädgårdsavfall i många fall vara en bra metod för att minimera avfallsmängderna och samtidigt återföra avfallet till naturens kretslopp. Det är enligt utskottets mening viktigt att möjligheterna för enskilda hushåll att kompostera avfall underlättas. I renhållningslagen föreskrivs också att kommunen vid sin planläggning m.m. av hur den kommunala bortforslingsskyldigheten för hushållsavfallet skall fullgöras skall ta hänsyn till den enskildes möjligheter att själv ta hand om avfallet på ett från hälso- och miljöskyddssynpunkt godtagbart sätt. I propositionen aviserar dessutom regeringen sin avsikt att gör en översyn i syfte att underlätta kompostering för enskilda hushåll. Ytterligare överväganden i hithörande frågor bör enligt utskottets mening anstå i avvaktan på resultatet av denna översyn. Motionerna Jo51 (kds) yrkande 2 och Jo59 (s) yrkande 2 avstyrks med hänvisning härtill.

För att underlätta fortsatta försök i full skala med en långt gående källsortering av sopor föreslås i motion Jo674 (s) yrkande 3 att stöd skall utgå till ett antal "modellkommuner". Enligt förslaget blir det härigenom möjligt att med dessa kommuner som exempel snabbare driva fram ett robust och effektivt system för hela avfallskedjan från källsortering till återvinning eller deponering.

Det är naturligtvis viktigt att landets kommuner på olika sätt stimuleras att förbättra sin avfallshantering så att den sker på ur miljösynpunkt bästa möjliga sätt. Inom ramen för det s.k. ekokommunprojektet har också viss verksamhet med denna inriktning kommit till stånd. Flera kommuner har också utifrån lokala initiativ gjort betydande insatser för att förbättra avfallshanteringen i alla dess led. Det finns sålunda redan i dag tillgång till en rad exempel på *en förbättrad kommunal avfallshantering* med den utformning som motionärerna förordar. Utskottet är inte nu berett förorda ytterligare insatser. Det får förutsättas att det utvecklingsarbete som pågått och pågår kommer att ge underlag för ytterligare åtgärder i avsikt att förbättra avfallshanteringen. Utskottet vill i anslutning härtill framhålla att det i den s.k. forskningspropositionen (prop. 1992/93:170) föreslås att till forskning för en kretsloppsanpassad samhällsutveckling skall anslås närmare 33 miljoner kronor. Detta anslag, som disponeras av Avfallsforskningsrådet, får bl.a. användas för utvecklingsprojekt och demonstrationsanläggningar.

Utskottet avstyrker med hänvisning till det nu anförda förslaget i motion Jo674 (s) yrkande 3.

Det kommunala ansvaret för att ta hand om hushållsavfall torde enligt motion Bo701 (s) inte kunna ifrågasättas så länge avfallet hålls oseparatorat — detta oavsett avfallets innehåll. I de fall den del av avfallet som är miljöfarligt separeras är däremot den kommunala renhållningsskyldigheten enligt motionärernas mening inte lika självklar. I motionen begärs därför ett klarläggande av ansvarsfrågorna när det gäller omhändertagande av miljöfarligt avfall från hushållen.

Den vikt som enligt utskottets mening måste läggas vid att källsortering av avfall kommer till stånd i så stor utsträckning som möjligt innebär att sådana förhållanden m.m. som kan motverka en sådan utveckling måste undanröjas. Detta innefattar naturligtvis också den lagstiftning som är tillämplig på avfallshanteringen. I den utsträckning lagstiftningen utgör ett hinder för källsortering bör den sålunda ändras. När det gäller *hanteringen av miljöfarligt avfall* har också två utredningsförslag nyligen lagts fram som tar upp dessa frågor. Utredningsförslagen är för närvarande föremål för remissbehandling och överväganden inom regeringskansliet. Det får enligt utskottets mening förutsättas att dessa överväganden också innefattar de i motion Bo701 (s) aktualiserade frågorna om ansvaret för det ur hushållsavfallet separerade miljöfarliga avfallet. Vad i motionen anförts torde sålunda komma att tillgodoses utan någon riksdagens ytterligare åtgärd. Motionen avstyrks.

Som en del i ett åtgärdsprogram för miljön i Stockholms län förs i motion Jo676 (fp) fram förslag för att stimulera och underlätta källsortering av sopor. En viktig förutsättning för att källsortering skall komma till stånd i önskad omfattning anges i motionen bl.a. vara att en långsiktig marknad och avsättning kan skapas och upprätthållas för det källsorterade materialet. I motionens yrkande 15 såvitt nu är i fråga hemställs därför om ett riksdagens tillkännagivande om vikten av *en marknad för källsorterat avfall*.

En övergripande målsättning för de förslag avseende avfallshanteringen som lagts fram i kretsloppspropositionen är att avfallets volym och farlighet skall begränsas. Ett viktigt medel för att åstadkomma detta är källsortering av avfallet. En utvidgad källsortering ökar bl.a. förutsättningarna för återvinning och återanvändning. I detta sammanhang kan naturligtvis eventuella svårigheter att få avsättning för delar av det sorterade materialet vara ett problem. Samtidigt torde det ökade producentansvar och de åtgärder i övrigt som föreslås i kretsloppspropositionen kunna medverka till att det sorterade avfallet kommer till återanvändning. Vad i motion Jo676 (fp) yrkande 15 såvitt nu är i fråga förordats får sålunda anses i allt väsentligt tillgodosett genom det nu föreliggande förslaget. Motionen avstyrks sålunda.

Va-frågor

Åtgärder för ett renare slam

Vid reningen av avloppsvatten i reningsverk uppstår som en restprodukt slam. Innehållet i detta slam bestäms av kvaliteten på avloppsvattnet och de ämnen som tillförts detta. Det betyder bl.a. att miljöstörande ämnen som släpps ut i avloppsnätet från industri och hushåll eller som tillförs från dagvatten påverkar slammets innehåll och därmed användbarheten.

De näringsämnen som finns i slam från de kommunala avloppsverken bör enligt propositionen nyttiggöras i så hög grad som möjligt. Användningen av slam t.ex. i jordbruket anges därför vara ett viktigt

steg mot en miljöanpassad avloppsrening. En förutsättning för en sådan användning är enligt regeringens förslag emellertid att slammet inte innehåller skadliga halter av oönskade ämnen.

Användningen av slam och andra restprodukter skall självfallet inte ske om det medför en negativ miljöpåverkan. Det omfattande miljöarbete som har bedrivits i Sverige anges dock ha resulterat i förhållandevis låga metallhalter i slam. Samtidigt betonas att åtgärder måste prioriteras för att ytterligare minska metallinnehållet. För att nå detta mål bör enligt förslaget vissa förändringar i lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (va-lagen) göras.

I 12 § va-lagen föreskrivs att en allmän va-anläggning skall utföras så att hälsoskyddets intresse tillgodoses och att den skall vara försedd med anordningar som krävs för att den skall fylla sitt ändamål och tillgodose skäliga krav på säkerhet. I propositionen anförs att en anläggning dessutom givetvis skall vara konstruerad och drivas så att den skyddar miljön från både miljö- och hälsostörande ämnen. Bestämmelsen föreslås därför kompletterad så att det av 12 § framgår att en allmän va-anläggning skall utföras och drivas så att också miljöskyddsintresset tillgodoses.

En ytterligare lagändring som enligt regeringsförslaget bör vidtas är att införa ett uttryckligt förbud mot att den allmänna anläggningen brukas på sätt som försvårar att miljö- och hälsoskyddsintressena tillgodoses i va-verksamheten. Ett sådant förbud, som enligt förslaget lämpligen införs i 21 § va-lagen, anges på brukarsidan naturligt svara mot huvudmannens ansvar enligt 12 § va-lagen.

De genom propositionens yrkande 2 framlagda förslagen till ändringar i 12 och 21 §§ va-lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 1993.

Utskottet delar vad som i regeringsförslaget anförts om att slam från de kommunala avloppsverken bör nyttiggöras i så hög grad som möjligt och att förutsättningar därför måste skapas för att slammet inte skall innehålla skadliga halter av oönskade ämnen. Det genom propositionens yrkande 2 framlagda förslaget till *ändring i va-lagen* tillstyrks sålunda.

Övriga frågor avseende va-anläggningar m.m.

I åtta motionsyrkanden tas upp olika frågor om va-systemens utformning m.m.

Allt slam skall enligt Vänsterpartiets partimotion Jo49 ha så hög kvalitet att det utan negativa miljö- och hälsoeffekter skall kunna användas på jordbruksmark från år 2000. Med hänvisning härtill föreslås dels att nya, icke vattenburna och slutna va-system successivt skall tas i bruk — yrkande 6 —, dels att alla nya va-anläggningar efter år 2000 skall vara slutna och ingå i kretsloppssamhället — yrkande 7.

I motion Jo51 (kds) yrkande 1 lyfts fram behovet av att satsa på forskning och utveckling av alternativ till dagens vattenburna wc-system. Att stora mängder vatten åtgår i dessa system är enligt motionärerna inte alltid försvarbart. Utveckling av t.ex. multrumsanläggningar och system med extremt låg vattenförbrukning som ansluts till kompo-

steringsanläggningar är metoder som föreslås bli föremål för en intensiv forskning och utveckling. Målsättningen föreslås vara att få fram en slutprodukt som är en näringsrik mylla så att det naturliga kretsloppet växt-föda-växt sluts.

Även i motion Bo705 (kds) anförs att det naturliga kretsloppet växt-föda-avfall genom wc och hantering av annat organiskt hushållsavfall har avbrutits. Enligt motionärerna ger redan känd teknik goda förutsättningar för att, med bibehållen komfort, ersätta det nuvarande wc-systemet och annan i längden omöjlig hantering av avfall. Med hänvisning härtill begärs i motionen ett riksdagens tillkännagivande om behovet av forsknings- och utvecklingsarbete med denna inriktning.

Den föreslagna ändringen av va-lagen är enligt motion Jo52 (-) nödvändig, men i ett längre perspektiv otillräcklig. Det är enligt motionären helt uppenbart att tekniken för vattenrening måste ersättas med andra system både av miljöskäl och av ekonomiska skäl. Med hänvisning härtill hemställs i motionens yrkande 13 att regeringen skall lägga fram riktlinjer för hur rening av avloppsvatten och omhändertagande av dagvatten kan ges en bättre miljöanpassning.

Skadliga utsläpp i vattenområden är enligt motion Bo703 (fp) fortfarande ett stort problem. Frågan är enligt motionären om samhället med nuvarande utveckling i längden klarar av att hantera avfallsfrågorna på ett rimligt och miljömässigt riktigt sätt. I dag övergöds vattendrag och närkustvatten med biologiska störningar som följd. Enligt motionären kan vattenklosetterna helt klart anses vara den primära orsaken till problemen. Med hänvisning härtill hemställs att riksdagen skall göra ett tillkännagivande om behovet av att reducera framför allt kväve- och fosforbelastningen i vattenområden — yrkande 1. Dessutom föreslås dels att gällande lagstiftning bör ses över så att den inte hindrar övergång till mer miljöanpassade sanitets- och avloppssystem — yrkande 2 —, dels att regeringen skall verka för att forskning om miljövänliga alternativ till nuvarande sanitetsteknik skall komma till stånd — yrkande 3.

När det gäller frågan om *utformningen av va-systemen m.m.* vill utskottet anföra följande.

Dagens avloppsanläggningar — ledningssystem och reningsverk — kan ses såväl som ett tekniskt försörjningssystem för att klara kraven på goda hygieniska förhållanden m.m. som ett miljövardssystem med uppgift att skydda mot föroreningar. Det innebär sålunda att anläggningarna skall motverka att miljöstörande ämnen och andra föroreningar sprids i vår miljö. För att avloppsanläggningarna skall fylla sin miljövardande uppgift fordras dels att de för bort och renar avloppsvattnet på avsett sätt, dels att det slam som uppstår i denna process är så rent att det kan återföras i det biologiska kretsloppet. Under förutsättning av att de i dag använda avloppssystemen svarar mot dessa villkor får de anses motsvara de krav som bör kunna ställas på ett kretsloppsanpassat va-system. Med de i kretsloppspropositionen fram-

lagda förslagen till ändringar i va-lagen, som utskottet ställt sig bakom ovan, förbättras dessutom möjligheterna till en miljöriktig avlopps- och slamhantering ytterligare.

Även om dagens va-system enligt utskottets mening i och för sig ger förutsättningar för en kretsloppsanpassad avloppshantering är det naturligtvis viktigt att utvecklingen och användningen av nya alternativa system på olika sätt stimuleras. Inom Civildepartementet pågår också ett arbete med en översyn av va-lagen. Även forsknings- och utvecklingsarbetet är betydande på området.

Med hänvisning till det ovan anförda finns det enligt utskottets mening inte nu tillräcklig anledning förorda att ytterligare åtgärder vidtas. I den mån förslagen i Vänsterpartiets partimotion Jo49 yrkandena 6 och 7 samt i motionerna Jo51 (kds) yrkande 1, Jo52 (-) yrkande 13, Bo703 (fp) och Bo705 (kds) inte kan anses redan tillgodosedda avstyrks de av utskottet.

Med dagens teknik för att samla upp och leda bort s.k. dagvatten kan regnvatten enligt motion Bo702 (m) förvandlas till ett miljöhot. Enligt motionärerna finns det nu system tillgängliga som gör ett lokalt omhändertagande av dagvatten möjligt — system som är billigare och enklare. Genom att va-lagen har utformats med de konventionella dagvattensystemen för ögonen utgör lagen enligt motionärernas uppfattning ett hinder för att lokalt omhänderta dagvatten. Med hänvisning härtill föreslås att lagstiftningen skall ses över så att ett lokalt omhändertagande underlättas.

Även i motion Bo704 (fp) föreslås att lagstiftningen skall ses över för att underlätta att dagvatten kan omhändertas lokalt på ett miljömässigt sätt. Enligt motionärerna kan lokala lösningar för dagvatten i många fall vara billigare och miljövänligare. Inte minst anges detta gälla med avseende på det omfattande behov som finns av att bygga om befintliga avlopps- och dagvattenledningar.

Utskottet har ingen annan uppfattning än motionärerna när det gäller värdet av att *dagvatten* tas om hand på ett så miljömässigt och enkelt sätt som möjligt. Ett lokalt omhändertagande erbjuder enligt utskottets uppfattning mot bakgrund härav flera fördelar. Det finns sålunda motiv som talar för att även andra lösningar än de som är de i dag förhärskande bör komma till stånd där så är möjligt. En rad lösningar som möjliggör ett miljömässigt och ekonomiskt riktigt lokalt omhändertagande av dagvatten finns också tillgängliga. Det är allt från relativt enkla planeringsåtgärder för att åstadkomma genomsläppliga friytor m.m. till mer komplexa dammanläggningar. Lösningar med denna inriktning kan också bidra till att skapa och bevara grönområden och tillgodose den biologiska mångfalden.

Även om det redan i dag finns tekniska lösningar m.m. som gör det möjligt att lokalt ta hand om dagvatten kan det naturligtvis finnas andra faktorer som gör det svårt eller rent av omöjligt att ta hand om dagvattnet lokalt. I många av våra större städer finns det sålunda rent praktiska svårigheter att genomföra lokala lösningar som att finna infiltrationsytor m.m. Det kan enligt utskottets mening inte heller uteslutas att lagstiftningen på området i vissa avseenden försvårar ett

lokalt omhändertagande. Som framgår av redovisningen ovan är dock va-lagen föremål för en översyn bl.a. med avseende på principerna för avgiftsuttaget.

Med avseende på det värde ur miljösynpunkt som enligt utskottets mening ligger i ett lokalt omhändertagande av dagvatten får det förutsättas att regeringen utan något riksdagens särskilda tillkännagivande noga följer utvecklingen på området och om så erfordras vidtar lämpliga åtgärder. Det kan bl.a. finnas skäl att genom aktiva utbildnings- och informationsinsatser sprida ökad kunskap om möjligheterna att med alternativa metoder ta hand om dagvatten. Vad i motionerna Bo702 (m) och Bo704 (fp) förordats torde sålunda komma att bli i allt väsentligt tillgodosett utan någon riksdagens ytterligare åtgärd. Motionerna avstyrks.

Enligt motion Bo213 (v) bör de ekologiska principerna tillämpas i såväl boende som byggande. Grunderna för att nå detta mål finns enligt motionärernas mening i NRL och PBL. Däremot anges bl.a. va-lagen och renhållningsförordningen ha fått en sådan utformning att de utgör ett hinder i strävandena mot *en ekologiskt uthållig boende- och byggsektor*. I motionens yrkande 5 begärs med hänvisning härtill ett riksdagens tillkännagivande om behovet av ändringar i de aktuella bestämmelserna.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om värdet av att såväl boende som byggande präglas av hänsynstagande till miljön och till möjligheterna att skapa en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. De i kretsloppspropositionen framlagda förslagen till ändringar i såväl renhållningslagen som i va-lagen syftar, liksom propositionens övriga förslag, också till att ge förutsättningar för en sådan utveckling. Som framgår av redovisningen ovan är va-lagen dessutom föremål för en översyn. I den mån förslaget i motion Bo213 (v) yrkande 5 inte kan anses tillgodosett genom vad som i kretsloppspropositionen föreslagits avstyrks det av utskottet.

Vissa övriga frågor

Naturresurslagen är enligt motion Jo52 (-) ett redskap för att åstadkomma en bättre miljöanpassad utveckling. Enligt motionären är dock lagen delvis obrukbar varför den bör ses över och förändras så att den fungerar som ett redskap för att hävda långsiktiga miljöintressen — yrkande 2.

Regeringen tillsatte våren 1990 en särskild kommitté — Miljöskyddskommittén — med uppgift att göra en översyn av miljöskyddslagstiftningen. Kommittén har i sitt nyligen framlagda huvudbetänkande Miljöbalk (SOU 1993:27) föreslagit att de centrala lagarna på hälsoskydds- och miljöområdet sammanförs till en miljöbalk. Till grund för förslaget ligger bl.a. en strävan att ge uttryck för en enhetlig inställning till miljöfrågorna. Betänkandet är utsänt på remiss.

Miljöskyddskommitténs förslag innebär bl.a. att bestämmelserna i den nuvarande *naturresurslagen* förs över till miljöbalken. Det innebär således att frågan om naturresurslagens roll i arbetet med att skapa

förutsättningar för en på lång sikt hållbar utveckling av samhället redan är föremål för överväganden. Enligt utskottets mening bör resultatet av dessa överväganden avvaktas. Förslaget i motion Jo52 (-) yrkande 2 om att lagen bör ses över avstyrks med hänvisning härtill.

Det finns enligt motion Jo59 (s) yrkande 1 två oroande faktorer när det gäller energianvändningen i våra bostäder. För det första har utvecklingen mot en allt bättre hushållning med uppvärmingsenergi i princip upphört sedan mitten av 1980-talet. För det andra har behovet av s.k. fastighetsel, dvs. el för drift av olika installationer m.m., ökat dramatiskt sedan mitten av 1970-talet. Denna utveckling måste enligt motionärernas mening aktivt motverkas. Särskilda medel för informations- och utvecklingsinsatser för att stimulera olika fastighetsägare att genomföra energihushållningsprojekt bör därför avsättas. Dessutom föreslås att ett stöd till marknadsintroduktion av ny teknik som minskar energianvändningen skall övervägas.

Till grund för den nu behandlade motionen ligger en strävan att åstadkomma en *förbättrad energihushållning*. Utskottet delar denna strävan. Det finns sålunda även enligt bostadsutskottets mening skäl att både effektivisera och minska energiförbrukningen. Betydande insatser har också gjorts från samhällets sida för att åstadkomma en sådan utveckling. Det gäller bl.a. utformningen av de regler som styr byggandet. Gällande nybyggnadsregler innebär i förhållande till tidigare gällande byggnorm skärpta krav på energihushållning i alla bostadshus. I det förslag till reviderade byggregler som Boverket lagt fram tidigare i år ingår dessutom vissa förändringar när det gäller olika energikrav m.m. Förslaget i denna del syftar till att minska energiförbrukningen och förbättra energieffektiviteten i våra byggnader.

Som framgår av den kortfattade redovisningen ovan har redan en rad åtgärder vidtagits som syftar till att åstadkomma en förbättrad energihushållning och en effektivisering av energianvändningen i byggnadsbeståndet. Utskottet är mot bakgrund härav inte berett förorda ytterligare insatser med den inriktning som föreslås i motion Jo59 (s) yrkande 1. Motionen avstyrks.

Stockholm den 20 april 1993

På bostadsutskottets vägnar

Agne Hansson

I beslutet har deltagit: Agne Hansson (c), Oskar Lindkvist (s), Knut Billing (m), Bertil Danielsson (m), Erling Bager (fp), Mikael Odenberg (m), Rune Evensson (s), Ulf Björklund (kds), Dan Eriksson i Stockholm (nyd), Britta Sundin (s), Birger Andersson (c), Marianne Carlström (s), Lars Stjernkvist (s) och Björn Ericson (s).

Från Vänsterpartiet, som inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet, har suppleanten Lars Werner (v) närvarit vid den slutliga behandlingen av ärendet.

Avvikande meningar

1. Ändringen i 1 kap. 1 § PBL

Dan Eriksson i Stockholm (nyd) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Samhällsplanering för en kretsloppsanpassad utveckling börjar med "Bostadsutskottet delar" och slutar med "2 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Den av regeringen föreslagna ändringen av plan- och bygglagen är av genomgripande och principiellt viktig natur. Genom att det i lagens portalparagraf förs in bestämmelser om att en långsiktigt god och hållbar utveckling skall främjas ges lagstiftningen en delvis ny innebörd. Den rättsliga tillämpningen kommer därmed troligen att bli en helt annan än hittills. Enligt utskottets mening måste en lagändring med så långtgående effekter föregås av en noggrann analys och kartläggning av konsekvenserna i olika avseenden. Inte minst gäller detta med avseende på hur den privata äganderätten, näringsfriheten och den fria konkurrensen kan komma att påverkas. Utskottet vill i anslutning härtill också erinra om att regeringen helt nyligen har tillkallat en särskild utredare med uppgift att se över plan- och bygglagen. I utredningsarbetet skall bl.a. behovet av närmare bestämmelser för ökad miljöhänsyn i den fysiska planeringen övervägas. Härvid kommer tillämpningen av kretsloppsprincipen att särskilt uppmärksammas. Enligt utskottets mening bör resultatet av detta utredningsarbete avvaktas. Någon ändring av den aktuella bestämmelsen bör därför inte nu vidtas. Regeringens förslag i denna del bör sålunda avslås av riksdagen i enlighet med förslaget i motion Jo54 (nyd) yrkande 2.

2. De uppställda målen

Oskar Lindkvist, Rune Evensson, Britta Sundin, Marianne Carlström, Lars Stjernkvist och Björn Ericson (alla s) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Kommunerna och avfallshandlingen börjar med "I kretsloppspropositionen" och slutar med "uppfattning undvaras" bort ha följande lydelse:

Riksdagens beslut om ett avfallsprogram, som bl.a. innebär att avfallsplaner skall upprättas och källsortering stimuleras, fattades redan för tre år sedan, dvs. år 1990. Trots detta har ett stort antal kommuner ännu inte upprättat sådana planer eller infört källsortering av avfallet i den omfattning som avsetts. Som framhålls i motion Jo60 (s) kan det mot bakgrund härav ifrågasättas i vilken utsträckning regeringen verkat för att riksdagens beslut skall komma till praktiskt genomförande. Dessa tvivel verifieras också av regeringen som i kretsloppspropositionen konstaterar att den rådande situationen inom avfallsområdet inte står i överensstämmelse med vad som borde gälla utifrån riksdagens beslut om övergripande målsättning och ambitionsnivå. Detta är naturligtvis ytterst otillfredsställande. Det bör enligt utskottets mening därför

uppdras åt regeringen att snarast vidta de åtgärder som erfordras för att 1990 års beslut skall komma i praktisk tillämpning fullt ut i landets alla kommuner.

Vad utskottet nu med anledning av motionerna Jo52 (-) yrkandena 11 och 12 samt Jo60 (s) yrkande 7 anfört om åtgärder för att intentionerna med avfallsprogrammet skall förverkligas bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. En förbättrad energihushållning

Oskar Lindkvist, Rune Evensson, Britta Sundin, Marianne Carlström, Lars Stjernkvist och Björn Ericson (alla s) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Vissa övriga frågor börjar med "Till grund" och slutar med "Motionen avstyrks" bort ha följande lydelse:

Bostadsutskottet delar vad som i motion Jo59 (s) anförts om energianvändningen i våra bostäder. Även utskottet kan sålunda konstatera att för det första utvecklingen mot en allt bättre hushållning med uppvärmningsenergi i princip har upphört sedan mitten av 1980-talet och att för det andra behovet av s.k. fastighetsel, dvs. el för drift av olika installationer m.m., har ökat dramatiskt sedan mitten av 1970-talet. Denna utveckling inger naturligtvis oro, och den måste därför aktivt motverkas. Det finns sålunda enligt bostadsutskottets mening skäl att både effektivisera och minska energiförbrukningen i vårt byggnadsbestånd. Även om insatser har gjorts från samhällets sida för att åstadkomma en sådan utveckling är dessa åtgärder enligt utskottets mening inte tillräckliga. I enlighet med förslaget i motion Jo59 (s) bör därför särskilda medel för informations- och utvecklingsinsatser för att stimulera olika fastighetsägare att genomföra energihushållningsprojekt avsättas. Dessutom bör, enligt utskottets mening, ett stöd till marknadsintroduktion av ny teknik som minskar energianvändningen övervägas.

Vad riksdagen nu med anledning av motion Jo59 (s) yrkande 1 anfört om åtgärder för att minska energiförbrukningen och förbättra energieffektiviteten i våra byggnader bör regeringen ges till känna.

Meningsyttring av suppleant

Meningsyttring får avges av suppleant från Vänsterpartiet, eftersom partiet inte företräds av ordinarie ledamot i utskottet.

Lars Werner (v) anför:

Jag ansluter mig till följande reservationer (s):

2. De uppställda målen
3. En förbättrad energihushållning

Jag vill dessutom anföra följande:

Vi har i dag ett samhälle som är i ekologisk obalans. Det betyder att en rad åtgärder, som täcker alla samhällssektorer, måste vidtas för att stoppa den hittillsvarande utvecklingen och återställa balansen. Målet är sålunda ett ekologiskt anpassat samhälle som brukar naturresurser i stället för att förbruka dem och som använder förnybara energikällor som inte ger negativa miljöeffekter. De generella riktlinjer som enligt Vänsterpartiets mening måste ställas upp för att påskynda utvecklingen mot ett kretsloppssamhälle är bl.a. följande.

- Samhällets krav skall vara långsiktiga och ge rimlig tid för omställning till ett kretsloppsbestående.
- Alla slag av styrmedel skall kunna användas, dvs. allt från förbud till miljöavgifter.
- En varuproducent måste ta ansvar för sin produkts fullständiga kretslopp.

Med utgångspunkt i dessa generella riktlinjer måste en kretsloppsanpassning ske över alla samhällssektorer, branscher och avse all mänsklig aktivitet.

När det gäller bygg- och rivningsavfall innebär detta, som framhålls i Vänsterpartiets partimotion Jo49, att omedelbara åtgärder är nödvändiga. De restprodukter som uppstår i byggverksamheten liksom vid rivning kommer att bli ett gigantiskt problem i framtiden om ingenting görs. Som framhålls i motionen innehåller moderna hus mängder av nya material som är mer eller mindre miljöfarliga. Även äldre material och konstruktioner kan komma att vålla stora problem. Bygg- och byggmaterialbranschen bör därför i enlighet med motionens yrkande 17 uppmanas att före den 1 juli komma med förslag om hur branschen skall kunna ingå i kretsloppssamhället.

Med avseende på de stora avfallsmängder som i dag genereras måste olika vägar att drastiskt minska dessa mängder prövas. Ett effektivt sätt att minska avfallsmängderna är, som anförs i Vänsterpartiets partimotion Jo49, att införa avfallsskatt. En sådan skatt har flera fördelar. Genom att reglera skatteuttaget är det lätt att göra den effektiv, och den kan snabbt sättas i kraft. I enlighet med förslaget i motionens yrkande 18 bör regeringen därför få i uppdrag att återkomma med förslag till avfallsskatt före den 1 januari 1994.

Det slam som uppstår som en restprodukt vid reningen av avloppsvatten måste i ett kretsloppssamhälle ses som en resurs och inte som ett svårlöst problem som är det i dag normala. Det betyder att samhället måste ställa sådana krav på användarna av våra va-system att slammet fullt ut kan användas i t.ex. jordbruket. I enlighet med förslagen i Vänsterpartiets partimotion Jo49 yrkandena 6 och 7 bör därför åtgärder vidtas så att allt slam framdeles har så hög kvalitet att det utan negativa miljö- och hälsoeffekter kan användas på jordbruksmark från år 2000. Det innebär dels att nya, icke vattenburna och slutna va-system successivt skall tas i bruk, dels att alla nya va-anläggningar efter år 2000 skall vara slutna och ingå i kretsloppssamhället.

Som framhålls i motion Bo213 (v) bör de ekologiska principerna tillämpas i såväl boende som byggande. Även om grunderna för att nå detta mål finns i NRL och PBL är detta inte tillräckligt. Med den utformning som bl.a. va-lagen och renhållningsförordningen har i dag utgör de ett hinder i strävandena mot en ekologiskt uthållig boende- och byggsektor. I enlighet med motionens yrkande 5 bör därför en omedelbar översyn av den aktuella lagstiftningen göras med den uttalade utgångspunkten att göra den till ett effektivt miljöinstrument.

